

Razgled po šolskem svetu.

— **Rektor češke politehnike.** Iz Prage javljajo, da je naučno ministrstvo potrdilo izvolitev profesorja Josipa Bertla rektorjem češke politehnike. S tem je minister Stürgkh popolnoma kapituliral pred značajnim rektorjem Bertlom. Prof. Bertl je bil namreč tudi lani rektor češke politehnike ter je povodom svojega imatrikulačnega govora in ob priliki nekega plesa akademikov prišel v ostro navzkrižje s profesorskim zborom praške nemške univerze in ministrom Stürgkhom, ki ga je pozval na Dunaj na odgovor. — Rektor Bertl je dostojno odgovoril ministru, da mu je vest čista, da nima zaradi ničesar odgovarjati. Stvar je prišla tudi pred parlament in minister je grozil „neposlušnemu“ rektorju. Na koncu šolskega leta je profesorski zbor češke politehnike na željo dijaštva vnovič enoglasno izvolil profesorja Bertla rektorjem in ministru Stürgkhu ni preostajalo nič drugega, nego da je potrdil to izvolitev in ostal — blamiran Evropejec.

— **„Deutsche Schule“ v — Milanu!** Nekaj časa sem se blišči v Milanu v eni najprometnejših ulic na čednem posloju napis „Deutsche Schule“. V principu ne bi imeli kaj prigovarjati, ker priznavamo, da imajo v Milanu bivajoči Nemci vso pravico, da si vzdržujejo nemško šolo s svojimi sredstvi. Vendar bi našim Italijanom, ki vidijo pri belem dnevu slovanske strahove, morda ne škodilo, ako bi posvečali malo več pažnje svojemu razmerju do Nemcev!

— **Slovenske docenture na češkem vseučilišču v Pragi.** Državni posl. Hribar in z njim vsi slovenski naprednjaki ter njihova glasila se trudijo, da bi se ustanovile slovenske stolice na češkem vseučilišču v Pragi, ki bi se potem premestile v Ljubljano. Po poročilih prške „Union“ se je vršil v Pragi dijaški shod, na katerem se je naznanilo, da je akademski senat češkega vseučilišča v Pragi že v principu sklenil pripustiti slovenske docenture.

— **Dve novi madjarski šoli.** „Hrvatstvo“ poroča, da bodo v Imsovu okraj Daruvar, in v Antonovcu okraj Pakras, ustanovljeni madjarski šoli. Šoli bosta kakor verski ustanovitvi za tamošnje kalvince, vendar se bo sprejemalo tudi otroke drugih veroizpovedanj.

— **Madjarsko nasilje.** Madjarski naučni minister grof Apponyi je izdal naredbo, da bo moral od 1. septembra naprej vsak rumunski katehet, ki poučuje kršč. nauk na drž. šolah, poučevati v madjarskem jeziku. Duhovnikom, ki tega ne bodo storili, bo odvzeta kongrua. Škofi so izdali na duhovnike poziv, da ne smejo izvršiti naredbe. Rumunsko časopisje agitira jako živahno proti naredbi in pozivlja škofo, da ne smejo odnehati.

Raznoterosti.

× **Zdravulki proti dvoboju.** Zdravniki neke laške province so sklenili na svojem shodu soglasno, da se ne udeležijo nobenega dvoboja. Ta svoj sklep so objavili po vseh novinah s pristavkom, da se bo pazilo, da kdo obljube ne prelomi, zakar bi ga zadela glasom dogovora društva kazen. Govore da je meročajnim krogom vlada skrivaj namignila, da se predlaga in odobri predlog. Pridružilo se je temu sklepu tudi nebroj zdravnikov cele Italije. Da je vlada to gibanje med zdravniki provzročila in pospešila to določbo je prav lahko verjetno, če se upošteva, da je laški kralj protektor vseh protidvojbojnih družb v Italiji.

× **Kdaj je list brez tiskovne napake?** List je brez tiskovne napake, 1. ako je pisec ali dopisnik prav pisal, 2. ako je pravo tudi razločno pisal, 3. ako je stavec v vse predalčke svoje omarice vrgel prave črke, 4. ako je prave tudi vzal, 5. jih je prav postavil, 6. ako je korektor korekture prav čital, 7. ako je stavec prvo korekturo prav popravil, 7. ako je revizijo prav čital, 9. ako je v reviziji dobljene napake stavec tudi prav popravil, 10. ako se je za to dalo dotičnemu dovolj časa in slednjič, ako se še duceat drugih okolščin prav tako srečno izvrši.

× **O kačjem strupu in njega delovanju** je dr. Calmette, ravnatelj Pasteurjevega zavoda v Lillu, v nekem članku v „Revue Scientifique“ priobčil zanimive podatke. Calmette razdeljuje kačje strupe v dva razreda; prvega imenuje „neurotskega“, delovanje strupa se takoj razširi po vsem živčnem sistemu. Tako je delovanje strupa naočarke in drugih kač, ki živijo pretežno na vztoku; druga vrsta strupa omejuje glavno delovanje na ugrizeni del, kakor strup gadov, klopotač, modrasov. Dr. Calmette navaja več zgledov, iz katerih izhaja, da je napačno splošno mnenje, po katerem deluje kačji strup le smrtno, ako pride naravnost v žile; smrtonosno deluje tudi, ako pride v dovolj močni dozi po notranjem potu v človeški organizem. Navadno zdravilo, da se ugrizeni rano izsesava, ni torej brez vsake nevarnosti. Tudi mnenje, da so kače same proti strupu drugih kač zavarovane, ni resnično, kakor so dokazale preiskave. Strup n. pr. klopotače umori naočarko. Le strup lastne vrste ne škoduje. Kot kemično sredstvo proti kačjemu piku omenja dr. Calmette hiper-

mangakislj kali, klorovo zlato, klorovo apno in klorovo kislino, ki vsi delovanje strupa več ali manj uničujejo, ako se jih takoj po piku ubrižga. Kot edino gotovo sredstvo pa se je tekom eksperimentov pokazal poseben serum, ki se ga dobiva od večkrat cepljenih kuncev in morskih prešičkov. Najbolje možno za pridelo vanje tega seruma pa nujajo konji. Serum se najbolje vcepi v kožo trebuha ali lopatice; učinek je gotov, ako se serum vbrižga vsaj dve uri po piku!

× **Zastrupljanje otročičkov.** V Monakovem je državno pravdnštvo začelo uradno postopati proti katoliškim nunam, ki imajo tam „dobrodelen“ zavod za otročičke. V tem zavodu je v 14 dneh umrlo 11 otrok. Razmere v tem zavodu so škandalozne. Nune so otročičkom ponoči dajale makov čaj, da so jih omotile, kadar so bili nemirni. Makov čaj pa je strupen. Torej zato, da so nune mirno spale, so v varstvo jim izročene otročičke zastrupljale. Državno pravdnštvo je dalo že več umrlih otročičkov izkopati.

× **Materinska ljubezen ptice.** V Schönebergu pri Magdeburgu je prišla goreti hiša, na kateri je imela štorčija svoje gnezdo. V gnezdu so bili trije negodni mladiči. Ko se je ogenj začel prijemati strehe, je starka onupno letala okolo gnezda, ko pa je bil plamen že čisto blizu, je sedla na gnezdo in mladiče pokrila s svojimi perutmi. Zgorela je z mladimi vred.

Listnica uredništva.

Pozavčan: Vaš članek smo prejeli in ga porabimo čimprej. Mnogo imamo gradiva — novi sodružniki se oglašajo — a obseg našega lista je pretesen. Treba bi podvojiti njegovo izhajanje, a treba bi predvsem podvojiti število plačujočih naročnikov in treba bi listu stalnega urednika, ki bi ne imel drugega posla. — Zdal veste, kako se poganjajo gavrani v nas, hoteč nas zadušiti. Dolžnost vseh somišljenikov in vseh somišljenic je ravno sedaj, da nam svoje simpatije izkažejo — v dejanju! — Nemudoma na delo! Vsa, ki je danes naročnik ali naročnica „Učiteljskega Tovarisha“, mu pridobi takoj po enega novega naročnika — vsak brez izjeme! Ubiti nas hočejo! Mi odgovorimo na lopovščino s tem, da podvojimo svoje število! Vsi na delo — vsi in nemudoma! — „Poštenjaki, na dan!“ Članek porabimo čimprej. Pozdrav! — R. G.: Kakor vidite, smo porabili. Prosimo Vas, oglašite se večkrat, a upazujte tudi to našo prošnjo: Vsako notico pišite na poseben list in to samo na eno stran. To velja tudi drugim dopisnikom in dopisnicam. S tem jako olajšate delo nam in stavcem v tiskarni. Prosimo!

Uradni razpisi učiteljskih služb.

St. 2073. Kranjsko. 135 1—1
Na trirazredni ljudski šoli v Horjulu je stalno oddati učno mesto z zakonitimi prejemki.
Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj predlagati do 1. oktobra 1909.
V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilec morajo z državnodržavnim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.
C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 24. avgusta 1909.

St. 2041. 136 1—1
Na šestrazredni ljudski šoli v Spodnji Šiški je stalno oddati učno mesto z zakonitimi prejemki.
Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom semkaj predlagati do 28. septembra 1909.
V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilec morajo z državnodržavnim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.
Na prošilce, ki se ob enem zavežejo, da bodo stanovali v Spodnji Šiški se bo oziralo v prvi vrsti.
C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 21. avgusta 1909.

St. 2069. 132 1—1
V šolskem okraju Ljubljanske okolice se razpisuje v nameščenje služba učnosposobljene delovne potovalne učiteljice s stajališčem v Grosupljem proti stalni letni nagradi 1000 K.
Potovalni učiteljci bo poučevati ženska ročna dela na enorazrednih ljudskih šolah v Grosupljem, St. Jurju, Skočjanu in Lipoglavu in sicer na prvi 2, na ostalih po 1 dan v tednu in vsak 3. četrtek v ponavljalni šoli s številom tedenskih ur, ki jih predpisuje učni načrt. Službo ji bo nastopiti z začetkom šolskega leta 1909/10.
Pripomni pa se izrečno, da je nameščenje le začasno in ne daje pravice do preskrbljevanja ali pokojnine.
Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom eventualno neposredno semkaj predlagati do 10. septembra 1909.
C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 28. avgusta 1909.

St. 1760. 140 1—1
V črnomaljskem šolskem okraju se razpisuje v stalno nameščenje učna mesta na enorazrednicah v Črnomlju in Dobljuh ter učno mesto na trirazrednici v Semiču s dostavkom, da se bode pri nameščenju službi na imenovanem enorazrednicah oziralo le na moške prosilce, pri onem v Semiču pa imajo ti prednost.
Pravilno opremljene prošnje naj se semkaj vlagajo do 28. septembra 1909.
C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 30. avgusta 1909.

St. 1149.

134 1—1

V kamniškem šolskem okraju se razpisuje v nameščenje služba učnosposobljene delovne potovalne učiteljice s stajališčem v St. Gotardu proti stalni letni nagradi 1000 K.

Potovalni učiteljci bo poučevati ženska ročna dela na enorazrednih ljudskih šolah v St. Gotardu, Čemšeniku, St. Ožbodu, Motniku in Špitaliču, in sicer na prvi 2, na ostalih po 1 dan v tednu s številom tedenskih ur, ki jih predpisuje učni načrt. Službo ji bo nastopiti z začetkom šolskega leta 1909/10.

Pripomni pa se izrečno, da je to nameščenje le začasno in ne daje pravice do preskrbljevanja ali pokojnine.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim službenim potom eventualno neposredno semkaj predlagati do 10. septembra 1909.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku,

dne 28. avgusta 1909.

St. 105.

131 1—2

Deška meščanska šola v Krškem.

Sprejem učencev v meščansko šolo in v enoletni učni tečaj se vrši dne 13., 14. in 15. septembra.

Ravnateljstvo.

Poziv tolmin. učiteljstvu!

Perke in pevci, ki bodo peli na Volaričevi slavnosti v Kobaridu, se pozivljajo, da se pridno vadijo v petju onih štirih pesmi.

Dne 7. septembra je šole prost dan za vse tolminsko učiteljstvo.

Na snidenje tedaj 7. septembra zjutraj v Kobaridu, kjer bo glavna poizkušnja. Ne zabite not!

Odbor „Tolminskega učit. društva“.

Našim rodbinam priporočamo 27

- Kolinsko cikorijo -

Slavnemu učiteljstvu in ostalemu občinstvu se priporoča za obilen obisk

gostilna „pri Jurju“

na Dolenjski cesti

(v bližini dolenskega kolodvora).

Priznana izborna vina, dobra kuhinja, lep senčnat vrt, steklen salon.

Točna postrežba, nizke cene!

Z oddličnim spoštovanjem

Jurij Marenče,

87 10—7 gostilničar.

Ne zamudite

se letos prepričati o čudovito znižanih cenah

v veletrgovski hiši

R. STERMECKI v Celju.

Vzorci proti vrnitvi in pošiljati čez K 20.— franko.

Posebno po ceni je: fina satinasta odeja, šivana, lastni izdelek, samo K 8.—. 55 26 14

Gričar & Mejač

v Ljubljani, Prešernove ulice 9

priporočata v veliki izbori po najnižji ceni

obleke za gospode in dečke, površnike za gospode in dečke, obleke za otroke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklice itd. itd.

Nepremočljive pelerine iz lodna ali velblodje dlake (Kamelhaar) v vseh velikostih.

Gg. učiteljem in učiteljicam popust za „Učiteljski konvikt“, 32 24—7

Knjigarna L. Schwentner

Ljubljana, Prešernove ulice 3

priporoča nastopne novosti:

Aškerc A.: Akropolis in piramide. Poetični sprehodi po Orientu. — Broširano K 3.—, eleg. vez. K 4-50. 92 30—10

Cankar Ivan: Za križem. Obsega 13 novel in črtic z epilogom. — Broširano K 3.—, eleg. vez. K 4-50.

Levstik Vladimir: Obsojenec. Vsebina: Nenormalni piščanec. Razmišljeni Vid. Mlada Breda in slepec. Rikard Malloprout. Broš. K 2-50, eleg. vez. K 3-50.

Milčinski Fran: Igračke. Črtice in podlistki. Broš. 2 K, el. vez. 3 K. Murnik Rado: Jari junaki. Humoreske. Br. K 2-50, el. vez. K 3-50.

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Špecialna trgovina za opreme nevest.

Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prti, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd.

Najnovejše modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezanine.

Strogo solidno blago. Nizke stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica:

23 42—37 Kolodvorske ulice št. 8.

Snažno se oblači

vsa rodovina, ki si naroči zbirko vzorcev iz češke tkalnice 111 52—9

Marije Jirsové

učiteljeve soproge

v Novém Hrádku n/ Met.

(dobaviteljica deželne osrednje zveze učiteljskih društev v Češkem kraljestvu).

Dobiva se 2—8 metrov dolgih odrezkov cefira, kanafasa, flanele, platna, modrotiska itd. Zavoj 45 m za 18 K, najlepša kvaliteta 40 m za 20 K franko, tudi polovico zavoja za 9, ozir. 10 K. Blago je stalnobarvno in močne kakovosti.

Naročite in ostanete stalni odjemalci. Vzorci blaga zastoj in franko.

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. ameriška tovarna Cottage-Organs in orgelj-harmonijev. 36 52 32

Najboljše orgelj-harmonije

obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje

RUDOLF PAJKR & Komp.,

Kraljevi gradec št. 133 (Češko).

Zalogo: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obih sistemov in vseh velikosti, z natančno orgeljsko mensuro za cerkve, semenišča in kot orglje za vajo.

Pošilja se poštne prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odplačila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.